

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום רביעי י"ג באדר ב תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - י"ב

1. דעת בית הלל שבמשנתנו שמקדש בפרוטה. וסבר רב יוסף שכל דור והפרוטה שלו. מנין דחו דבריו?
משנתנו קבעה אחד משמונה באיסור האיטלקי, ומשמע שהוא שיעור קבוע, וכן מצינו באמוראים שנהגו לשער כך גם בדורות הבאים. ומה ששינונו כמה פרוטות יש בשני סלעים יותר מאלפיים, ואף שהוא רק 1536, אין לומר שהפרוטות הוזלו אלא יש לתקן הלשון 'קרוב לאלפיים'.
2. כמה היא פרוטה - בימי רבי סימאי שיערו, אחד מ-8 באיסור האיטלקי, בימי רבי דוסתאי שיערו אחד מ-6 באיסור האיטלקי. כיצד רצו לבאר חשבונם? להעמידם במחלוקת שבברייתא כמה היא פרוטה שאמרו חכמים -
א. ת"ק - שש מעה כסף - דינר, מעה - שני פונדיונין, פונדיון - שני איסרין, איסר - שני מוסמיסים, מסמס - שני קונטרונקין קונטרנק - שתי פרוטות, נמצא פרוטה - אחת משמנה באיסור האיטלקי [בדינר 192 פרוטות, ובשני סלעים (שהם 8 דינרים) 1536 פרוטות].
ב. רשב"ג - שלשה הדרסין למעה, שני הנצין להדרים, שני שמנין להנץ, ב' פרוטות לשמין, נמצא פרוטה - אחת משה באיסור האיטלקי, [144 פרוטות בדינר].
למסקנה - לכו"ע השיעור לא השתנה -
אלא שרבי סימאי שיער כשהוקרו האיסורים, 241 איסורים = דינר. ורב דוסתאי שיער כשהוזלו האיסורים 361 = דינר.
3. קידשה בתמרה, אפילו אם התמרים זולים מפרוטה - מקודשת לראשון מספק שמא שוה התמרה דינר במדי. אלו מעשים הובאו בענין זה?
א. מעשה באדם שקידש באגודות צמר גפן ומ"מ רב שימי בר חייא עיין אם שווים פרוטה - כדי לדעת האם מקודשת מוודאי.
ב. מעשה באדם שקידש באבן שיש שחורה, ורב חסדא לא סבר כשמואל, ועיין לבדוק שאם אינו שווה פרוטה אינה מקודשת אפילו מספק. אמרה לו אמו, הרי כשנתן היה שווה פרוטה, אמר רב חסדא, אין לך נאמנות ע"י עדותך לאסור את קידושי השני.
והביא ראייה מיהודית אשתו של ר' חייא שהייתה סובלת מצער לידה ואמרה לבעלה, אמרה לי אמי שאביך קיבל קידושין עבורך בהיותך קטנה, אמר רב חייא אין לך נאמנות לאוסרך עלי.
שאלו את רב חסדא הרי יש עדים באידית שיודעים שהאבן הייתה שווה פרוטה, אמר להם מ"מ כעת אינם לפנינו, וכפי שאמר ר' חנינא על בנותיו של שמואל 'עדים בצד אסתן ותאסר'..
אמנם אביו ורבא חלקו על רב חסדא וסברו שרק לגבי שבויה הקלו שלא לחשוש לעדים שנמצאים במקום רחוק.
בסופו של דבר פרשו חכמים מזרעה של אותה אשה שנישאה לאחר כהוראת רב חסדא, כיון שפסקו כאביו ורבא.
ג. מעשה באדם שקידש בהדס בשוק, ורב יוסף פסק להלקותו כדעת רב [להלן] והצריכו גט מספק כדעת שמואל.
4. על אלו דברים היה רב מלקה?
א. המקדש בשוק, המקדש בביאה, והמקדש בלא שידוכים - שלשתם משום פריצות.
ב. על המבטל גט שלא בפני השליח, ועל המוסר מודעא על גט כגון גט מעושה, ומוציא לעז על בניה.
ג. על המצער שליח בית דין.
ד. על המנודה 30 יום ואינו בא לבקש התרה.
ה. ועל חתן שדר בבית חמיו, ומה שמצינו שרב ששת הלקה חתן שרק חלף ליד בית חמיו, כיון שידע שחשוד בחמותו.
לדעת נהרדעי, ככולם לא הלקה רב אלא רק את מי שהיה מקדש בביאה בלא שידוכי וי"א אפילו עם שידוכי, משום פריצותא.
5. מעשה באדם שקידש במחצלת של הדס, אמרו לו הרי אינה שווה פרוטה אמר להם תתקדש בארבע זוזים שטמונים במחצלת, לקחה ושתקה. פסק רבא שכל שתיקה לאחר מתן מעות אינה הוכחה שהסכימה, ואינה מקודשת. מהו מקורו של רבא?
ברייתא: אמר לה כנסי סלע זו בפקדון, וחזר ואמר לה התקדשי לי בו, בשעת מתן מעות - מקודשת, לאחר מתן מעות, רצתה - מקודשת, לא רצתה - אינה מקודשת [ובהכרח הפירוש שלא רצתה, היינו שתקה].
רצו לדחות - שבפקדון יודעת שאם תזרוק תתחייב, אך בקידושין מדוע לא זרקה, מוכח שהסכימה.
וביאר - שהרי לא כל הנשים יודעות, ואף בקידושין סוברת שאם תזרקם תתחייב.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)